

***Må tidligst offentliggøres, når talen er holdt
Det talte ord gælder***

SSW-landdagsmedlem Jette Waldinger-Thiering Ved mødet på Huusm Danske Skole Fredag den 24. maj 2019 kl. 17

Jeg vil gerne sige mange tak for invitationen til at holde festtalen hos jer i dag.

Årsmødeweekenden har altid betydet meget for os det danske mindretal. En festweekend med Dannebrog, gæster fra Danmark, gæster syd og nord fra grænsen, solskin, optog, børnehavebørn og skoleelever.

At forberede sig på næste årsmøde tager sin tid. Efter årsmødet er før det næste årsmøde. Alle os, som har været med til valgkampe ved, at vi plejer at sige: Efter valget er før valget.

Dette slogan passer så fint til årets motto "Norden møder Sydslesvig - vi knytter bånd." Vi har allerede knyttet mange bånd, nogle er synlige mens andre nok først skal bindes. Nogle bånd synes at slå knude, og andre bånd skal strækkes.

Det gælder i særdeleshed vores unge i mindretallet. Dengang jeg var skoleelev i 70erne, havde vi fornøjelsen af at have ferie børn fra København. Det var børn, som trængte til at knytte bånd til kærlige og omsorgsfulde ferieværter i Sydslesvig. I de danske familier syd for grænsen fik børnene lov til at få nogle dejlige ferieminder. Komme væk fra storbyen med alle deres udfordringer for familier, som i forvejen ikke havde ressourcer nok til at klare dagligdagen.

Jeg mindes tydelig første gang, min familie var ferievært. Vi fik besøg af en pige, og min tante fik besøg af en dreng. Der var yderlige to drenge på besøg hos en anden familie i nærheden. Vores ferie barn havde aldrig før siddet på en cykel, så min far syntes, at det var min cykel og vores opgave at få lært hende at cykle. Det lykkedes! I fællesskab! Når jeg tænker tilbage, så har det været en spændende sommer, ikke kun for ferie børnene.

Jeg fik som 8årig pige lært, at livet ikke altid er så lige til og slet ikke en selvfølgelighed. Vores ferie barn kunne lide at fortælle mig historier fra sit liv. De føltes så urealistiske, og en gang imellem fattede jeg ikke en meter af det, hun sagde. Eller også satte min fantasi grænser for forståelsen. Hun har sikkert haft samme problem. At havne i en landsby i Sydslesvig, blive kørt med skolebussen i skole. Der blev talt dansk, vi havde de samme skolebøger og skrivehæfter og alligevel var vi anderledes.

Vi havde derhjemme for det meste dansk mælk i køleskabet, til hendes store forundring. Dansk mælk købt i Danmark, og vi brugte også vores køleskab til at køle vores madvarer. Det gjorde de ikke derhjemme i København, moderen havde ikke råd til at få køleskabet repareret, så det blev i stedet for brugt til klædeskab.

Da de fire uger var gået, og vi skulle aflevere feriebornene på stationen i Padborg, havde jeg mange ubesvarede spørgsmål i mit lille hoved, som i den grad trængte til svar. Mine forældre tog sig tid til at svare på dem. Ved samme lejlighed fik jeg at vide, hvorfor min familie syntes, at det var deres opgave at give noget tilbage af det bånd, som blev knyttet dengang de var børn. Min familie havde været ferieborn. Børn som var opvokset i krigsårene og trængte i allerhøjeste grad til at komme væk fra bomber, sult og frygt.

Børnene fra Slesvig kom til Sønderborg, Als Regionen. Børnene fra Husum skulle den lange vej til Bornholm. Fortællingerne, der fulgte, gjorde indtryk på mig. Når børnene blev sendt hjem igen efter en dejlig ferie med masse af oplevelser fra livet på gården, var deres kufferter altid fyldt med tøj og mad.

Mine forældre kunne huske, at der var mange børn, som var så fattige, at de ikke engang kunne skaffe en kuffert til rejsen. Så de havde en persilkuffert. En tom vaskepulverpapakasse til deres ting. Jeg kunne allerede dengang genkende nogle paralleller. Det var et hit blandt mine klassekammerater, som altid glædede sig til et gensyn med deres plejeforældre og søskende. Persilkufferten blev hos nogle udskiftet med en blåstribet pose fra Aldi.

Når skoleåret startede efter sommerferien, kunne vi hurtigt finde ud af, hvor de forskellige klassekammerater havde været i Danmark. Sproget havde forandret sig, pludselig havde der sneget sig sønderjysk og nordjysk og nye bandeord ind i deres sprog.

Der skulle gå mange år inden, jeg aktivt kom i berøring med dette så stærke bånd. Som lærer på Jes Kruse Skolen fik jeg lov til at give vores elever, som søgte en ferieplads i Danmark, et bånd i hånden. Sammen med rejsekontoret prøvede vi at finde de rigtige ferieværter. I starten kunne vi fylde en bus med 40 elever, som bare glædede sig til at komme til Danmark. De ville gerne bruge deres sprog og lære den danske kultur at kende.

Ferieværternes dagligdag og arbejdsverden havde forandret sig. At knytte bånd blev til en udfordring.

Skoleforeningens rejsekontor er i de sidste mange år kommet med nye tiltag. Det skal virkelig roses. Muligheden for at kunne have knyttet bånd til jævnaldrende er det bånd, som binder stærkest. Et bånd som også i fremtiden kan slå knude eller strækkes og plejes.

Man bliver aldrig for gammel til at binde bånd. Som SSW-landdagsmedlem har jeg forskellige opgaver, deriblandt er jeg observatør i Nordisk Råd for landet Slesvig-Holsten. En meget spændende opgave. Som østersø-parlamentariker har jeg allerede knyttet mange nye bånd i østersø-området. Nu gælder det om at knytte og binde nye bånd i Norden. Vi er fælles om mange ting. Vi forstår hinanden, fordi vores sprog minder om hinanden. Vi har forståelse for hinandens kultur. Vi har til dels det samme arbejdsmarked. Vi har til dels de samme udfordringer for at finde nok faglærte på sundheds- og plejeområde, Ingeniør, lærer, socialpædagoger, gastronomiområdet og jeg kunne blive ved.

Det er yderst vigtigt, at vi som dansk mindretal bruger vores sprog og kultur. Vores mindretal har lært sig selv i de sidste næsten hundred år at bygge broer. Vi har fået en europæisk ingeniør titel, vores beregninger har ikke fejlet. Vores broer holder. Nu skal der flere bånd til – bånd, som skal bindes i et solidarisk og fredeligt Europa.

Denne weekend er det ikke kun det danske mindretal, som holder generalforsamling. Hele Europa burde bruge deres stemmeret til at stemme på partier, som vil binde bånd med alle mennesker. Ligeegyldigt hvilken hudfarve, seksualitet, religion, mindretal, flygtning.

Vi har så forfærdelig brug for en europæisk Union, som giver os grundlag og mulighed til at skabe et solidarisk, socialt og fredeligt Europa. Jeg vil ikke have et Europa, som ødelægges af populistere og nationalister.

Jeg vil gerne til slut komme med et citat fra Poul Henningsen: "Alt hvad folk med ubehag nægter at høre noget om, bliver afgørende for vores vilkår årtier efter".

Jeg ønsker jer allesammen et dejligt årsmøde - og husk at gå til valg på søndag